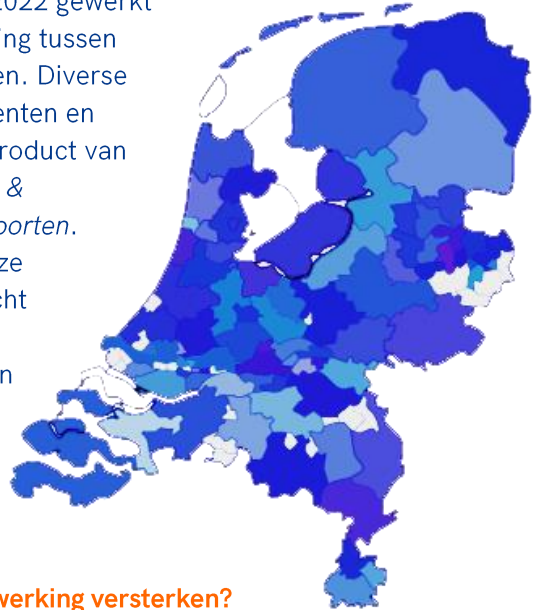

Sportbonden & gemeenten: bevorderen samenwerking op aangepast sporten

In de afgelopen jaren zijn er regionale [samenwerkingsverbanden](#) gecreëerd op het thema aangepast sporten (zie RIVM-kaartje). Tijdens Sportakkoord I (2018-2022) heeft de alliantie 'Sporten en bewegen voor iedereen' samen met de sportbonden en gemeenten (buurtsportcoaches en regiocoaches) binnen deze regionale samenwerkingsverbanden geconstateerd dat de samenwerking tussen beide partijen aandacht behoeft. Daarom is in 2022 gewerkt aan de uitwerking van een strategie om de samenwerking tussen deze partijen op aangepast sporten verder te versterken. Diverse medewerkers van de samenwerkingsverbanden/gemeenten en sportbonden zijn hierbij betrokken geweest. Het eindproduct van dit proces is het uitgeschreven document *Sportbonden & gemeenten: bevorderen samenwerking op aangepast sporten*. Per ingang van Sportakkoord II wordt de inhoud uit deze documenten gefaseerd gedeeld en in uitvoering gebracht door sportbonden en gemeenten. NOC*NSF en Fonds Gehandicaptensport met het programma Uniek Sporten zullen de komende jaren aandacht hebben voor verbetering van de samenwerking en dit waar mogelijk ondersteunen.

Waarom willen sportbonden en gemeenten hun samenwerking versterken?

1. Sporters en sportclubs staan centraal in de landelijke en regionale dienstverlening, niet de organisatie of entiteit waar een individu voor werkt;
2. Professionals in de sport hebben deels overlappende functies en dus veel met elkaar te maken.
3. Samenwerken is effectiever en efficiënter; zo voorkomen we dubbel werk, hoeft het wiel niet opnieuw uitgevonden te worden en delen we kennis en ervaring optimaal.

Samen wordt er gewerkt aan hetzelfde doel: de sportparticipatie onder mensen met een beperking verhogen. Samen kan er worden bijgedragen aan het bieden van gelijke kansen en meer mensen een leven lang sportplezier laten beleven. Dit kan o.a. worden bereikt bij sportclubs waar met veel plezier kan worden gesport en een veilige, inclusieve en positieve sportcultuur centraal staat. Om dit te bewerkstelligen is een belangrijke rol weggelegd voor professionals in de sport. Middels dit document worden gemeenten (regioconsulenten en buurtsportcoaches) en sportbonden (medewerkers aangepast sporten) gestimuleerd om hun samenwerking te versterken.

Rollen

Sportbond: is de specialist op het gebied van de aangepaste sportvorm/aangepast sporten binnen een specifieke sport. Hier bevindt zich de contactpersoon voor sportclubs van betreffende aangepaste sportvorm/aangepast sporten. Sterk in landelijke sportpromotie.

Gemeente: is de generalist op het gebied van aangepast sporten. Hier bevinden zich contactpersonen die clubs ondersteunen met generieke vragen en mensen met een beperking begeleiden richting het aangepaste sportaanbod. Sterk in het in kaart brengen en houden van het aangepast sportaanbod in de regio en het inspelen op lokale behoefte van (niet-)sporters.

Sportbond en gemeente: ondersteunen sportclubs bij het opzetten of versterken van de aangepaste sportvorm. Gaan samen op in het stimuleren van de ontwikkeling van trainer-coaches, bestuurders en ondernemers van sportclubs door organisatie van kader- en netwerkbijeenkomsten, cursussen en kennisdeling, o.a. m.b.t. spreiding aanbod, ledenwerving- en -behoud en organisatorische integratie. Gaan samen op in het organiseren van evenementen voor de doelgroep en brengen elkaar op de hoogte van evenementen.

Revalidatie, zorg en onderwijs: hebben eigen taken en verantwoordelijkheden in relatie tot de doelgroep mensen met een beperking. Daarnaast zijn de personen uit deze sectoren belangrijke doorverwijzers van mensen met een beperking richting structurele sportdeelname bij passend aanbod in de regio. Ook kan via deze sectoren goed de sportbehoefte van mensen met een beperking in kaart worden gebracht, met name van de mensen die nog niet sporten.

Schaalgrootte samenwerkingsverband/gemeente

	Klein	Middel	Groot
	Onder 100.000	Tussen 10.000 - 100.000	Boven 100.000
Kennis en inzet aangepast sporten	Regioconsulent/ buurtsportcoach	Regioconsulent en buurtsportcoaches met expertise	Expertise aangepast sporten meerdere fte's, zowel uitvoerend als strategisch
Rol gemeente t.o.v. bond	Opstarten en versterken aanbod, sport specifiek, sparringpartner	Opstarten en versterken aanbod en sport specifiek, sparringpartner	Sport specifiek en sparringpartner
Rol bond t.o.v. gemeente	Sport promotie/informeren. Mogelijkheid tot opleidingen, opstarten competitie	Sport promotie/informeren, mogelijkheid tot opleidingen, opstarten competitie	Opstarten competitie

Schaalgrootte bond

	Klein	Middel	Groot
Aantal leden bond	Onder 100.000	Tussen 10.000 - 100.000	Boven 100.000
	Sportpromotie Competitie opzetten (Inter)Nationale kampioenschappen	Sportpromotie Competitie opzetten (Inter)Nationale kampioenschappen	Sportpromotie Competitie opzetten (Inter)Nationale kampioenschappen
	Commissielid aangepast sporten	Geen medewerker aangepast sporten/of vrijwilliger	Medewerker(s) aangepast sporten

Focus

Bonden en gemeenten hebben beide hun eigen focus. Als je dit naast elkaar zet, zie je dat beide partijen elkaar nodig hebben om tot de beste resultaten te kunnen komen. Immers, als voorbeeld zijn bonden afhankelijk van lokale aantrekkingskracht van clubs om landelijk het ledenaantal te zien groeien.

Focus van de sportbond

- Ledenwerving en ledenbehoud op landelijk niveau;
- Bestaand aanbod versterken en gericht uitbreiden;
- Besturen verenigen bewust maken van inclusieve sportomgeving;
- Ontwikkeling kader; trainers aantrekken en opleiden voor aangepast sporten;
- Talentontwikkeling; nationale teams en regionale talentgroepen faciliteren.

Focus van de gemeente

- Inwoners stimuleren tot structureel sporten en bewegen;
- Ondersteunen en versterken van lokale sportclubs;
- Doorverwijzen van individuele sporters naar passend sportaanbod in de buurt;
- Signalering behoefte aangepast sportaanbod in de regio;
- Spreiding van aangepast sportaanbod op basis van vraag en geografie;
- Algemene bekendheid (PR) t.a.v. mogelijkheden om te sporten met een beperking

Ondersteuning

Welke ondersteuning biedt de sportbond?

- Biedt een stappenplan/handleiding voor het starten met de aangepaste sportvorm en ondersteunt de gemeentelijk consulent in het opzetten of versterken van sportaanbod;
- Communiqueert over goede voorbeelden van implementatie van aangepaste sportvorm;
- Biedt sport specifieke ontwikkelmogelijkheden aan voor trainer-coaches of instructeurs;
- Faciliteert bij competitie en wedstrijdaanbod, op topsport en breedtesport niveau;
- Biedt opleidings- en topsportprogramma's aan en draagt verantwoordelijkheid voor de uitzending van nationale teams/sporters naar (internationale) evenementen.

Welke ondersteuning biedt de gemeente?

- Adviseert en ondersteunt sportclubs in het kader van aangepast sporten aan de hand van het stappenplan Samen Sporten i.s.m. de bond;
- Legt lokale, regionale en/of provinciale verbindingen met relevante samenwerkings-partijen in de sport-, zorg- en onderwijssector en verbindt lokale sportclubs hiermee;
- Verzorgt sportadviestrajecten van individuele sporters (en/of ouders/verzorgers);
- Communiqueert over succesvolle sportadviestrajecten en sterk sportaanbod in de regio;
- Biedt sporttak overstijgende ontwikkelmogelijkheden aan voor trainer-coaches of instructeurs;
- Ondersteunt bij competitie, wedstrijdaanbod en evenementen gericht op aangepast sporten binnen eigen gemeente of regio.

Focuspunten en samenwerking

- **Het organiseren van evenementen op het gebied van aangepast sporten:** bond en gemeente trekken samen op in de organisatie en promotie, zowel in de regio (via de gemeente) als landelijk (via de bond).
- **Het organiseren van thema- of kaderavonden, bijv. deskundigheidsbevordering of een competitie-evaluatie:** wanneer er vanuit de gemeente of vanuit de bond een bijeenkomst wordt georganiseerd, vindt gezamenlijke afstemming plaats om met de bijeenkomst in één keer meerdere clubs in de regio te kunnen bieden. De gemeente heeft lokaal in kaart welke scholingsbehoeften er spelen onder meerdere clubs met aangepast sportaanbod. De bond kan aan de gemeente kenbaar maken welke scholingen er kunnen worden aangeboden. Bonden hebben veelal sportspecifieke kennis te bieden, waar gemeenten kunnen inspelen op het aanbieden sportoverstijgende thema's. Er kan overlap zitten in scholingsaanbod, gezien sommige bonden ook sportoverstijgende kennis bezitten. Ga hier met elkaar over in gesprek om tot een efficiënt scholingsplan te komen passend bij de clubs in de regio.
- **Het afstemmen van regionale en lokale (beleids)aanpak:** samenwerking leidt tot een werkwijze die zowel aansluit op landelijke (via de bond) als regionale/lokale (via de gemeente) regels, richtlijnen en beleidsafspraken.
- **Het ontwikkelen van een gezamenlijke visie voor meerdere (grote) sporten:** binnen een regio kunnen clubs van verschillende sporten met dezelfde vraagstukken worstelen. Deze sport overkoepelende vraagstukken zijn veelal eerder bekend bij de gemeente dan bij de bonden. Het vroegtijdig delen van deze signalen kan bijdragen aan het ontwikkelen van een gezamenlijke visie voor meerdere (grote) sporten en een gerichte aanpak ter ondersteuning.
- **Het vergroten van de zichtbaarheid van aangepast sporten:** het is in ieders belang dat sporters met een beperking het juiste aanbod kunnen vinden en daarmee ook dat de aangepaste sportvormen of sterke clubs zichtbaar worden gemaakt. Dit kan worden versterkt als er scherpe afstemming is in communicatie, zodat mensen via de gemeente, de bond of via Uniek Sporten op hetzelfde aanbod uitkomen.
- **Het versterken van sportclubs:** sportclubs hebben zowel te maken met beleid van bonden als van de gemeente. Een betere samenwerking tussen deze partijen op bovenstaande punten leidt tot betere service en sterkere sportclubs.
- **Het gezamenlijk zorgen voor juiste spreiding aanbod:** waar de sportbond in contact staat met clubs die specifiek hun aangepaste sportvorm aanbieden, heeft de gemeente het overzicht van alle clubs met alle vormen van aangepast sportaanbod in de regio. Door deze kennis te combineren kunnen goede voorbeelden worden uitgelicht en kan optimaal worden samengewerkt bij het opstarten of versterken van passend aanbod in de regio. Samen wordt zorg gedragen over een goede en realistische spreiding van sportaanbod, zodat in de behoefte van sporters wordt voorzien en clubs duurzaam met (nieuw) aanbod aan de slag kunnen gaan.

- **Het samen optrekken in de identificatie van potentieel talentvolle Paralympische sporters:** de gemeente kan talentvolle sporters uit de regio in contact brengen met regio-overstijgende talentherkenningsactiviteiten (van de bond). Zo kan er samen worden opgetrokken in het doorverwijzen en begeleiden van toekomstige Paralympische topsporters.
- **Het delen van informatie van clubs:** clubs delen zowel informatie met sportbonden als met de gemeente. Sommige onderwerpen zullen hierin specifiek voor één van de twee zijn, maar een gedeelte kan ook een overlap hebben. Goede samenwerking versterkt de informatiestroom en geeft mogelijkheid tot gerichte begeleiding.
- **Het delen van informatie vanuit de sportakkoorden:** naast het nationale Sportakkoord, zijn er ook de regionale sportakkoorden, die zoals de naam het al zegt, per regio net wat anders kunnen zijn. In sommige regio's zijn hierdoor meer kansen voor de doorontwikkeling van aangepast sporten dan in andere regio's. Als gemeenten hier goed met bonden over in gesprek zijn, kan worden ingespeeld op het versterken van aanbod in kansrijke regio's.

Wanneer neemt wie contact op?

Tot slot, met sportbonden en gemeentelijke consultants is gesproken over de concrete uitwerking van momenten waarop iedereen graag ziet dat er contact met elkaar wordt opgenomen. Deze voorbeelden vormen de basis om samen te komen tot een verbeterde communicatie en afstemming. Kom je in jouw werkzaamheden een vergelijkbare situatie tegen? Laat de twijfel los en neem contact op met de betreffende bond of gemeente. De contactgegevens van regionale consultants zijn per gemeente te vinden op www.unieksporten.nl. Contactpersonen van sportbonden zijn te vinden via de website van de betreffende sportbond of via de koepelorganisatie NOC*NSF.

De bond...

- Houdt de gemeente structureel op de hoogte over de ontwikkeling van de aangepaste sportvorm en goede voorbeelden uit andere regio's;
- Overlegt bij vragen van individuele sporters (en ouders/verzorgers) met de lokale consultant;
- Informeert de gemeente over het werven van kandidaten voor een opleiding of bijscholing;
- Maakt kenbaar welke landelijke mogelijkheden er zijn m.b.t. opleidings- en topsportprogramma's en (internationale) evenementen voor talentvolle Para-sporters;
- Overlegt of informeert over aansluiten bij relevante provinciale of regionale overleggen;
- Neemt contact op bij het organiseren van evenementen of bijeenkomsten in de regio.

De gemeente...

- Houdt de bond structureel op de hoogte van lokale sportbehoeften, bedreigingen en kansen om het aanbod passend te maken en te houden;
- Deelt de wens voor nieuw aanbod met de bond en betreft de bond bij het opzetten van een aangepaste sportvorm in de regio;
- Informeert de bond over lokale scholingsbehoeften en stemt af welke opleidingen of bijscholingen passend zijn;
- Neemt contact op met de bond als er sporters in aanmerking komen voor landelijke en sportspecifieke opleidings- of topsportprogramma's of uitzending naar (internationale) evenementen;
- Neemt contact op bij het organiseren van evenementen of bijeenkomsten in de regio betreffende de aangepaste sportvorm.

Sportbonden en gemeenten: bevorderen samenwerking op aangepast sporten

Verdiep je in je **rol**, maak gebruik van **kennis** en **kunde**, zoek **contact** en **stem af!**

Samen werken we aan sport en bewegen voor iedereen. Dit document is een hulpmiddel om gezamenlijk een volgende stap te kunnen zetten. Bij vragen of opmerkingen, neem contact op met:

NOC*NSF

- Sam de Vor (sam.devor@nocnsf.nl)
- Gabriëlla van Driel (gabriella.vandriel@nocnsf.nl)

Uniek Sporten

- Karin de Graaf (karin@fondsgehandicaptensport.nl)
- Arjo Wijnhorst (arjo@fondsgehandicaptensport.nl)

